

Nr 86.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående pension å allmänna indragningsstaten åt vissa arbeterskor vid ammunitionsfabriken; given Stockholms slott den 7 februari 1919.

Under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över lantförsvarsärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härmed föreslå riksdagen medgiva,

att arbeterskorna vid ammunitionsfabriken Matilda Eriksson, Margareta Eriksson och Hedda Maria Nilsson-Gryting må under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten åtnjuta årlig pension, Matilda Eriksson från och med ingången av år 1918 med 300 kronor samt envar av Margareta Eriksson och Hedda Maria Nilsson-Gryting från och med månaden näst efter den, under vilken hon entledigats från sin anställning vid ammunitionsfabriken, med 400 kronor.

De till ärendet hörande handlingar skola tillhandahållas riksdagens vederbörande utskott.

GUSTAF.

E. A. Nilson.

*Utdrag av protokollet över lantförsvarsärenden, hållet inför
Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott
den 7 februari 1919.*

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern EDÉN,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena HELLNER,
Statsråden PETERSSON,
SCHOTTE,
PETRÉN,
NILSON,
LÖFGREN,
friherre PALMSTIERNA,
UNDÉN,
THORSSON.

Departementschefen, statsrådet Nilson yttrade härefter:

»I skrivelse till arméförvaltningens artilleridepartement den 30 november 1918 har *styresmannen för ammunitionsfabriken* till erhållande av pension föreslagit arbeterskorna vid nämnda fabrik Matilda Eriksson, Margareta Eriksson och Hedda Maria Nilsson-Gryting.

Av berörda skrivelse jämte därvid fogade ålders-, avskeds- och läkarbetyg inhämtas följande:

Matilda Eriksson, som är född den 28 juni 1862, har varit anställd vid ammunitionsfabriken i 16 år. Margareta Eriksson, som är född den 3 november 1877, har varit anställd vid fabriken sedan den 1 mars 1894, alltså inemot 25 år. Båda äro numera oförmögna att bidraga till sin

försörjning. Hedda Maria Nilsson-Gryting, vilken är född den 9 oktober 1846 och haft anställning vid ammunitionsfabriken under 25 år, är för framtiden oförmögen att fullgöra sitt arbete vid ammunitionsfabriken ävensom att med arbete bidra till sitt uppehälle.

Därest Matilda Eriksson och Margareta Eriksson varit i tjänst under hela år 1917, skulle deras inkomster hava uppgått för den förra till omkring 1,110 kronor och för den senare till omkring 975 kronor. Hedda Maria Nilsson-Gryting har under år 1917 uppburit 525 kronor ävensom åtnjutit fri bostad jämte vedbrand.

Ifrågavarande tre arbeterskor hava under sin anställning ådagalagt ett hedrande uppförande och god arbetsduglighet.

Med skrivelse den 6 december 1918 har *arméförvaltningens artilleridepartement* till Kungl. Maj:t överlämnat handlingarna i ärendet samt därvid anført, att departementet i likhet med styresmannen ansåge skäligt, att bemälda på grund av sjukdom och, beträffande Hedda Maria Nilsson-Gryting, jämväl av ålderdomssvaghet till arbete numera oförmögna arbeterskor bereddes erforderlig hjälp till sitt livsuppehälle genom pension efter avskedstagandet. Artilleridepartementet hemställde alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att från allmänna indragningsstaten åt nämnda arbeterskor bevilja en årlig pension av 300 kronor, att åtnjutas av Matilda Eriksson från och med 1918 års början, av Margareta Eriksson från och med 1919 års början samt av Hedda Maria Nilsson-Gryting från och med månaden näst efter den, varunder avsked meddelades henne.

Uti den 27 januari 1919 avgivet utlåtande har *statskontoret* anført följande:

På grund av vad i ärendet blivit meddelat, syntes skäl föreligga att söka åt ifrågavarande arbeterskor utverka något understöd i form av pension. I sådant avseende hade *arméförvaltningens artilleridepartement* föreslagit ett belopp av 300 kronor till en var av dem. Detta belopp motsvarade vad som före inträdet av nu rådande dyrtid plägat beviljas en vid ammunitionsfabriken anställd arbeterska, som vid framskriden ålder och efter långvarig tjänst lämnade sin anställning. Statskontoret hade för sin del i därefter avgivna utlåtanden i dylika frågor uttalat den mening, att så länge pensionärer genom krigstidstillägg till pensionen erhöles dyrtidsbidrag, anledning icke skulle föreligga att på grund av dyrtiden bevilja pension till högre belopp, än som dittills i liknande fall plägat beredas. Emellertid hade riksdagen, såsom framginge av

punkt 58:o) i dess skrivelse nr 10 A den 21 juni 1918, höjt pensionerna för vissa där angivna arbeterskor vid ammunitionsfabriken från av Kungl. Maj:t i enlighet med statskontorets hemställan föreslaget belopp av 300 kronor till 400 kronor. På grund härav kunde det ifrågasättas, huruvida icke följdriktigheten krävde, att pensionen för åtminstone Hedda Maria Nilsson-Gryting, som med hänsyn till levnadsålder och tjänstetid syntes vara förtjänt av att komma i åtnjutande av hel pension, bestämdes till 400 kronor. Detsamma skulle måhända kunna anses gälla även för Margareta Eriksson, som visserligen icke uppnått den levnadsålder, som i vanliga fall förutsattes för erhållande av pension, men som efter ungefär lika lång tjänstetid vid ammunitionsfabriken som nyssnämnda Nilsson-Gryting numera befunnes på grund av kronisk sjukdom oförmögen att fortsätta sin verksamhet vid fabriken och ur stånd att med arbete försörja sig. Vad slutligen beträffade arbeterskan Matilda Eriksson, vore hon i likhet med den sistnämnda på grund av sjukdom oförmögen att bidra till sin försörjning, men hennes tjänstetid vid fabriken inskränkte sig till 16 år; och vid sådant förhållande kunde ju en avkortning av eljest tillämpat pensionsbelopp vara på sin plats och pensionen därför, vad henne vidkomme, böra bestämmas till 300 kronor.

I övrigt hade statskontoret icke något att erinra mot föreliggande förslag, men tillåte sig fästa uppmärksamheten därå, att uppgift icke föreläge om tidpunkten för Margareta Erikssons entledigande från anställningen vid fabriken, varför pensionen för henne syntes böra anvisas att utgå från och med månaden näst efter erhållet entledigande.

Departementschefen.

I likhet med de i ärendet hörda myndigheterna anser även jag, att ifrågavarande arbeterskor böra komma i åtnjutande av pension utav statsmedel. Vad pensionsbeloppens storlek beträffar, ansluter jag mig till vad av statskontoret därutinnan ifrågasatts.

Jag får alltså hemställa, det tacktes Eders Kungl. Maj:t föreslå riksdagen medgiva,

att arbeterskorna vid ammunitionsfabriken Matilda Eriksson, Margareta Eriksson och Hedda Maria Nilsson-Gryting må under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten åtnjuta årlig pension, Matilda Eriksson från och med ingången av år 1918 med 300 kronor samt envar av Margareta Eriksson och Hedda Maria Nilsson-Gryting från och med månaden näst efter den, under vilken hon entledigats från sin anställning vid ammunitionsfabriken, med 400 kronor.»

Till denna, av statsrådets övriga ledamöter biträdde hemställdan täcktes Hans Maj:t Konungen lämna bifall; och skulle till riksdagen avlätas proposition av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

A. Lindman.

STOCKHOLM, K. L. BECKMANS BOKTRYCKERI, 1919.